

ingediend op **1650** (2022-2023) – Nr. 1
29 maart 2023 (2022-2023)

Motie

van Maaïke De Vreese, Robrecht Bothuyne, Tom Ongena,
Imade Annouri en Thijs Verbeurgt

tot instelling van een onderzoek door het Rekenhof
naar de toekenning en de controle
van de gecombineerde werkvergunning

TOELICHTING

Naar aanleiding van de berichtgeving in de pers over het vermoeden van fraude bij de procedure om in Vlaanderen als arbeidsmigrant aan de slag te gaan via het aanvragen van een gecombineerde werkvergunning en van het onthoud zetten van 654 visa door het Belgische consulaat in Turkije en de Belgische ambassade in Marokko organiseerde de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie op 2 maart 2023 een hoorzitting (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1647/1). Daarbij werden de bevoegde diensten van zowel de Vlaamse als de federale overheid gehoord, namelijk de Vlaamse Dienst Economische Migratie (Departement Werk en Sociale Economie), de Vlaamse Sociale Inspectie (Departement Werk en Sociale Economie), de Dienst Vreemdelingenzaken (federale overheidsdienst (FOD) Binnenlandse Zaken) en de dienst Consulaire Zaken (FOD Buitenlandse Zaken).

Tijdens de hoorzitting kwamen onder andere de knelpunten in de procedure, de samenwerking tussen de verschillende diensten en de controle tijdens de procedure aan bod en werd de noodzaak van een grondige doorlichting van de werking van de verschillende Vlaamse en federale bevoegde diensten alsook van de procedures en de wetgeving duidelijk.

Bovendien kwam tijdens de vergadering van de commissie voor Werk en Economie op 16 maart 2023 aan het licht dat nog eens duizend namen door het consulaat in Istanbul aan de Vlaamse Dienst Economische Migratie werden bezorgd.

Na beide commissievergaderingen is het belangrijk niet alleen over de specifieke dossiers maar ook en vooral over de gehanteerde procedure, wetgeving en controle, in het bijzonder met betrekking tot de procedure voor middengeschoolde knelpuntberoepen, duidelijkheid en antwoorden op vragen te krijgen.

Tot op welke hoogte zijn de door het consulaat van Istanbul gemelde vermoedens van fraude (fictieve ondernemingen, bedrijven die zonder hun medeweten worden gebruikt, arbeidsmigranten die vooral naar Duitsland willen doorreizen enzovoort) feitelijk correct en werden de gecombineerde werkvergunningen dus te soepel afgeleverd en/of onvoldoende gecontroleerd? Welke dienst (Vlaams en/of federaal) was hiervoor verantwoordelijk?

Zijn de databanken tussen de diensten voldoende compatibel zodat er voldoende informatiedoorstroming is? Waarom worden onvolledige lijsten doorgestuurd waardoor er nog veel manueel werk noodzakelijk is? Werken de Dienst Vreemdelingenzaken, de Vlaamse Dienst Economische Migratie en de Vlaamse Sociale Inspectie met het uniek loket Working in Belgium? Hoe kan beter worden samengewerkt en hoe kunnen de dossiers efficiënter worden gecontroleerd? Hoe kunnen gegevens beter worden uitgewisseld met het oog op een betere inzet van artificiële intelligentie om dossiers te screenen en meer gericht te controleren?

Bij de dagelijkse operationele werking werken de verschillende betrokken diensten samen, maar wordt er eveneens samengewerkt op het niveau van het bestuur van de betrokken diensten? Hoe kan beter worden afgestemd op elkaar?

Ook moet worden onderzocht in welke mate de gehanteerde criteria nog toereikend zijn voor het toekennen van de gecombineerde vergunning. Welke parameters worden gebruikt om de aanvragende ondernemingen door te lichten, de financiële gezondheid te bepalen en mogelijke frauduleuze intenties te achterhalen? Is de lijst met de middengeschoolde knelpuntberoepen het meest geschikt? Hoe wordt nagegaan of werkgevers voldoende inspanningen hebben geleverd om kortgeschoolde vacatures in te vullen? Hoe worden de economische en maatschappelijke meerwaarde van bepaalde jobs en functies bepaald? Wat is de rol van tussenpersonen en consultancybureaus?

Tot slot, arbeidsmigratie is een nuttig instrument om een antwoord te bieden op de arbeidsmarktkrapte. De Vlaamse Regering werkt met een concentrisch bemiddelingsmodel om geschikte werkkrachten te vinden. In de eerste plaats wordt gezocht naar kandidaten in Vlaanderen. Als dat niet volstaat, dan worden geschikte talenten gezocht in respectievelijk de andere gewesten, de buurlanden en de Europese lidstaten. Pas in laatste instantie komen potentiële werknemers van buiten de EU in aanmerking via arbeidsmigratie. De regelgeving en de procedures moeten fijnmazig zijn om misbruik en fraude uit te sluiten. Alleen zo kan het maatschappelijk draagvlak in stand worden gehouden en worden malafide praktijken en uitbuiting van werknemers vermeden.

Met het oog op de nood aan goed functionerende instellingen in functie van de arbeidsmigratie en gelet op bovenstaande aandachtspunten is een kritische doorlichting van de procedures, de regelgeving, de verantwoordelijkheden en de samenwerking tussen de betrokken diensten door het Rekenhof noodzakelijk. Op basis daarvan kunnen de knelpunten worden aangepakt om zo het vertrouwen in het systeem te herstellen.

Maaïke DE VREESE
Robrecht BOTHUYNE
Tom ONGENA
Imade ANNOURI
Thijs VERBEURGT

MOTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° artikel 64 van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof;
 - 2° artikel 96 van het Reglement van het Vlaams Parlement;
 - 3° het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1);
 - 4° de hoorzitting over de mogelijke fraude met gecombineerde vergunningen met Ann Bogman (diensthoofd Economische Migratie, Departement Werk en Sociale Economie), Freddy Roosemont (directeur-generaal Dienst Vreemdelingenzaken, FOD Binnenlandse Zaken), Joris Salden (directeur-generaal Consulaire Zaken, FOD Buitenlandse Zaken) en Koen Van Osselaer (strategisch adviseur Vlaamse Sociale Inspectie, Departement Werk en Sociale Economie) van 2 maart 2023 van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1647/1);
 - 5° de vragen om uitleg van Imade Annouri, Tom Ongena en Maaïke De Vreese (*Vragen om uitleg* VI. Parl. 2022-23, nr. 1625, 1636 en 1696) en de interpellaties van Chris Janssens en Thijs Verbeurgt (*Interpellaties* VI.Parl. 2022-23, nr. 10 en 11) van 2 maart 2023 over de eventuele misbruiken met gecombineerde vergunningen voor arbeid en verblijf vanuit Turkije en Marokko in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie;
 - 6° de vraag om uitleg van Maaïke De Vreese van 16 maart 2023 over de strijd tegen fraude via de procedure gecombineerde vergunningen in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2022-23, nr. 1789);
 - 7° het belang van een efficiënt en betrouwbaar systeem van economische migratie als onderdeel van een concentrisch bemiddelingsmodel om knelpuntberoepen en -vacatures in te vullen op de krappe Vlaamse arbeidsmarkt;
- besluit om met toepassing van artikel 96 van het Reglement van het Vlaams Parlement het Rekenhof te gelasten een onderzoek te voeren naar:
 - 1° de procedure en regelgeving voor het toekennen van een gecombineerde vergunning en het doorlichten van de criteria voor het analyseren en beslissen over de dossiers;
 - 2° het functioneren van en de samenwerking tussen de bevoegde overheidsdiensten, de Dienst Economische Migratie enerzijds en de Dienst Vreemdelingenzaken en de FOD Buitenlandse Zaken anderzijds;
 - 3° de inzet van mensen en middelen door de federale en de gewestelijke diensten, de afstemming tussen de diensten, de uitwisseling van gegevens en gebruik en doorstroming van data en de efficiëntie en effectiviteit van de controles;
 - 4° de eventuele hiaten in de regelgeving en structuren om beslissingen te nemen, informatie te delen, data beter op elkaar af te stemmen en controles uit te voeren met het oog op het voorkomen van fraude;
 - 5° de mogelijkheden om op te treden bij fraude en misbruik;
 - 6° hoe de samenwerking tussen politieke diensten en de Vlaamse Sociale Inspectie kan worden versterkt in de controle op economische migratie;
 - 7° de rol van de diplomatieke posten in het buitenland in het proces van gecombineerde vergunningen;

- vraagt het Rekenhof voor wat de federale bevoegdheden betreft het federale parlement te vatten.

Maike DE VREESE
Robrecht BOTHUYNE
Tom ONGENA
Imade ANNOURI
Thijs VERBEURGT